

Giotto, heeft wel in den mensch ziele diepten geopenbaard, maar de natuur slechts formeel aangegeven als plaats van de menschelijke handelingen. Alleen als symbool op den achtergrond van Franciscus en de Armoede, en op zijn schilderij der Madonna (Akademie Florence) heeft hij de bloem verbeeld. Trouwens, de bloem in het algemeen blijft symbool. Men beeldt de bloem nog niet om haar eigen schoonheid. De Sienneezen en de volgers van Giotto, die minder de ziele diepten vermochten te schilderen dan deze grootste onder de vroege Italianen, hebben aan het omringende leven, aan de bijkomstigheden, meer aandacht gegund. Het plantje, de bloem verschijnt op eenige hunner schilderwerken. Ze zijn hier en daar neergezet op den grond, of zijn tot een soort tapijt verweven (o. a. in Taddeo Gaddi's Opstanding. i. d. S. Maria Novella, Florence); fantasiebloemen zijn het nog meest, soms naar een herinneringsbeeld uit de natuur, eenigszins herkenbaar weergegeven. De weergave was ook niet het doel, voldoende voor den schilder bleef een aangeven van plaats of jaargetijde, waarin hij zich de voorgestelde gebeurtenis uit de heilige geschiedenis, Christus' leven, geschiedenis der heiligen enz., dacht. Toch vertoont zich het natuurbeeld daarin sporadisch, terwijl ook de symbolische lelie en roos meer dan vroeger als een zelf aanschouwde bloem verschijnt (men vergelijkte Simone Martini's Verkondiging te Florence, met het genoemde Mozaïek te Ravenna).

Hebben de Sienneezen — met name Simone Martini, die te Avignon werkte — invloed gehad op de Fransche en Duitsche schilderkunst? Het is waarschijnlijk. Maar de geest ontvangt eerst wanneer zij daartoe bereid is. Aan den Rijn, waar de mystiek aarde en hemel nader tot elkaar brengt, en de ziel in de wereld der levende verschijnselen haar gelijkenis herkent, beeldt men den hemel als een aardsche bloemenhof. Maria is er gezeten in een tuin, eerst door muren, later meestal door een rozenhaag omgeven, alleen, met haar kind of met ander gezelschap, zooals in het „Himmels-gärtlein" in Frankfort, waar Maria te lezen zit en waar een vrouw op den voorgrond water over de bloemen schept, die daar in verschillende soorten bijeen zijn, herkenbaar, zoodat de schilder ze in de natuur met aandacht moet hebben bekeken.

Zal hier niet elke bloem afzonderlijk een symbolische beteekenis hebben, — waar de schilder bloemen in een vaas naast Maria neerzet, of ze naast haar uit de aarde groeien doet, kiest hij de bloemen welke haar en hare deugden vertegenwoordigen. Dit waren niet alleen roos en lelie of de lischbloem *), welke voor de lelie vaak in de plaats kwam, maar konden nog een vijftal andere bloemen zijn:

*) De lisch neemt dikwijls de plaats van de lelie in, o. a. in de heraldiek; in het wapen van Florence en dat der Valois, later der Fransche koningen, en werd zoo het decoratieve beeld van de lelie op tapijten, wanden, bekleedingen, stoffen enz.